

Nyhetsbrev nr 4/2005

Danowsky & Partners Nyhetsbrev utkommer fyra gånger per år och rapporterar kortfattat om olika initiativ och beslut från området för lagstiftning och dömande i Sverige och i EU. Nyhetsbrevet är inriktat främst på frågor som har anknytning till byråns huvudsakliga verksamhetsområden, media- och immaterialrätt, associations- och arbetsrätt samt processer.

Nyhetsbrevet distribueras till vissa av advokatbyråns klienter, men kan erhållas utan kostnad av den som så önskar. Den som är intresserad av att regelbundet få del av Nyhetsbrevet är välkommen att kontakta advokatbyrån på adressen nedan.

UR INNEHÅLLET

- Arbetsgivares informationsskyldighet ökar.. 1
- Företagsbot skall ges större användning.... 2
- Obalanserat avtalsvillkor förbjöds 3
- Anbudsförfarande krävs vid koncession 4

NYA LAGAR OCH LAGFÖRSLAG

Europakooperativ ny associationsform

I augusti 2006 träder EG:s förordning om stadga för europeiska kooperativa föreningar (nr 1435/2003) i kraft. Europakooperativ, s.k. SCE-föreningar, är en ny associationsform för gränsöverskridande samverkan i vad som närmast kan liknas vid en ekonomisk förening. I flera hänseenden överlåter förordningen den närmare regleringen av europakooperativ på medlemsstaterna.

I Ds 2005:45 föreslås att förordningen implementeras i svensk rätt genom lag om europakooperativ. Av den nya lagen följer bl.a. att Skatteverket och Finansinspektionen skall kunna motsätta sig att ett europakooperativ flyttar sitt säte från Sverige eller att en svensk ekonomisk förening deltar i bildandet av ett europakooperativ.

Förslaget i promemorian är att lag om europakooperativ skall träda i kraft den 18 augusti 2006, vilket är samma dag som EG-förordningen träder i kraft.

Arbetsgivares informationsskyldighet ökar

I Ds 2005:27 lämnas två förslag till ändringar i lagen om anställningsskydd ("LAS"). Förslagen innebär utvidgad informationsskyldighet för arbetsgivare.

Det ena förslaget avser införandet av en skyldighet för arbetsgivare att informera arbetstagare med tidsbegränsade anställningar om lediga tillsvidareanställningar hos arbetsgivaren. Skyldigheten skall gälla vid alla nyanställningar och oavsett om den tilltänkta tillsvidareanställningen är på heltid eller deltid. Enligt promemorian krävs dock inte att personlig information lämnas till varje enskild arbetstagare. Det skall räcka att informationen lämnas på ett generellt sätt t.ex. genom anslag i lokalerna eller annonsering i personaltidning eller på intranät. Även annonsering i dagspress bör, enligt förslaget, kunna vara tillräckligt. Såvitt avser föräldralediga, anser dock utredningen att det bör åligga arbetsgivaren att för dessa ha en särskild ordning där de informeras personligen.

Det andra förslaget avser en modifiering av LAS nuvarande uppräkningsavtal om anställningen som arbetsgivaren är skyldig att lämna arbetstagaren i anslutning till att anställningen påbörjas. Förslaget har föranletts av ett avgörande från EG-domstolen från 2001 (mål nr C-350/99). Av domen följer att arbetstagare, oavsett uppräkningsavtal, alltid skall underrättas om sådana villkor som är av väsentlig betydelse för anställningen.

Enligt promemorian bör det förtydligas att LAS uppräkningslista inte anger arbetsgivarens informationsskyldighet på ett uttömmande sätt. Bestämmelsen föreslås därför ändras så att det framgår att arbetsgivaren är skyldig att informera om de "viktigaste villkoren" för anställningen och att uppräkningslistan endast är exemplifierande.

Påföljden för utebliven eller bristfällig information i något av nämnda hänseenden föreslås bli skadestånd. Ändringarna i LAS föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Ökad användning av företagsbot

I en lagrådsremiss från den 20 oktober lämnar regeringen olika förslag som syftar till att effektivisera systemet med företagsbot vid brott som begås i näringsverksamhet samt att öka användningen av sanktionen.

Ett av förslagen innebär att möjligheten att ålägga företagsbot utvidgas. Kravet på att brottsligheten skall ha inneburit ett grovt åsidosättande av de skyldigheter som är förenade med verksamheten, eller annars vara av allvarligt slag, utgår. Vidare föreslås att ansvaret för oaktsamma brott i näringsverksamhet, där straffvärdet är på bötesnivå, i första hand skall utkrävas av företaget och inte av enskilda arbetstagare.

Beloppsgränserna justeras så att företagsbot skall kunna fastställas till lägst 5.000 kronor och högst tio miljoner kronor. Vid bestämmande av botens storlek skall fortsättningsvis särskild hänsyn tas till den skada eller fara som brottet medfört.

Lagrådet beslutade den 10 november att lämna förslaget utan erinran. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Svenska regler om upphandling försenade

Senast den 31 januari 2006 skall två EG-direktiv om offentlig upphandling (2004/17/EG och 2004/18/EG) vara införlivade i svensk rätt. Upphandlingsutredningens översyn av vilka ändringar som kommer att krävas i lagen om offentlig upphandling till följd av direktiven (se Dir. 2004:47 och 2005:39 och delbetänkandet SOU 2005:22 Nya upphandlingsregler), är dock försenad.

Någon proposition har ännu inte presenterats och implementering av direktiven kommer inte att kunna ske i rätt tid. Det försenade införandet kan leda till problem för

bl.a. upphandlande enheter och anbudsgivare då de nya EG-direktiven, från och med den 1 februari nästa år, kommer att få tillämpas med stöd av inaktuell svensk lagstiftning.

Europeisk exekutionstitel införs

EU:s förordning (EG) nr 805/2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar, tillämpas fullt ut sedan den 21 oktober. Enligt förordningen skall domar och andra avgöranden som avser obestridda fordringar kunna verkställas i en annan EU-medlemsstat utan att en inhemsk verkställighetsförklaring skall krävas. Den domstol eller myndighet som avgjort saken skall i stället utfärda ett intyg att avgörandet utgör en europeisk exekutionstitel.

Förordningen medför bl.a. att en europeisk exekutionstitel, utfärdad av utländsk domstol, skall kunna ligga till grund för ett utmättningsärende vid de svenska kronofogdemyndigheterna. På motsvarande sätt kan svenska avgöranden verkställas i andra EU-länder.

I prop. 2005/06:48 föreslår regeringen en ny lag med kompletterande bestämmelser om rättelse och återkallelse av europeiska exekutionstitlar samt om verkställighet i Sverige av utländska avgöranden. Lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2006.

SVENSK RÄTTSPRAXIS

TeliaSonera hade ej dominerande ställning

Ett bredbandsbolag ("B2") väckte talan mot TeliaSonera och gjorde gällande att bolaget, i samband med ett erbjudande om rabatt på fast telefoni vid köp av bredband, i strid med konkurrenslagen, missbrukat sin dominerande ställning. Enligt B2 innebar erbjudandet bl.a. ett olovligt kopplingsförbehåll avseende de olika tjänsterna. Förbehållet syftade till att utnyttja TeliaSoneras dominerande ställning på marknaden för fast telefoni för att stärka bolagets ställning även på marknaden för Internetaccess.

Talan ogillades av Marknadsdomstolen ("MD") den 1 november (mål nr 2005:29) på den grunden att B2 inte förmått visa att TeliaSonera hade en dominerande ställning på marknaden för fast telefoni. Någon pröv-

ning av erbjudandets utformning blev därmed inte aktuell.

I domskälen anger MD att det, enligt EG-rättslig praxis, föreligger presumtion för dominerande ställning vid en stabil marknadsandel på omkring 50 procent. Utredningen i målet visade att TeliaSonera under 2003 haft en marknadsandel om 54 procent och att andelen därefter kunde ha fallit. Enligt MD gick det dock inte att säkert fastställa bolagets marknadsandel för den relevanta perioden (hösten 2004 till sommaren 2005).

Post- och telestyrelsen ("PTS") hade i målet lämnat uppgifter om förhållandena på marknaden för fast telefoni. Enligt PTS föreligger god konkurrens och det finns inte några stora inträdeshinder för nya aktörer. MD fann det därmed inte visat att TeliaSonera, på så sätt som är karaktäristiskt för dominerande aktörer, hade en sådan ställning att det kunde agera oberoende av kunder och konkurrenter.

Marknadsdomstolen underkände villkor

ViaSat AB:s allmänna bestämmelser för abonnemangsavtal angav att avtalet var tidsbegränsat och förlängdes automatiskt med ett år i taget om avtalet inte sades upp senast 30 dagar före avtalstidens utgång. Konsumentombudsmannen ("KO") väckte talan mot ViaSat och yrkade att villkoret skulle förbjudas såsom oskäligt mot konsumenten.

MD konstaterar i dom av den 22 november (nr 2005:34) att villkoret innebär att en konsument som förbiser sista datum för uppsägning, blir bunden vid avtalet i ytterligare tolv månader utan uppsägningsrätt och till icke obetydliga kostnader. Det förhållandet att avtalet inte ålade ViaSat någon skyldighet att i lämplig form och i rimlig tid påminna kunden om kravet på uppsägning och den förhållandevis långa bindningstiden medförde, enligt MD, att det inte förelåg en rimlig balans mellan parternas rättigheter och skyldigheter. Snedbelastningen ansågs vara till nackdel för konsumenten. Villkoret var därmed att anse som oskäligt och förbjöds.

MD ansåg inte, vilket KO gjort gällande, att avtalsvillkoret var oskäligt även på den grunden att den tidpunkt då konsumenten senast hade att säga upp avtalet för att und-

vika förlängning, d.v.s. 30 dagar i förväg, låg oskäligt tidigt.

Prövning av skiljenämnds beslut

Svea hovrätt meddelade den 15 november dom i ett mål (nr T 2277-04) rörande frågor hänförliga till ett avtal om skiljeförfarande som träffats mellan ett kanadensiskt ("ADC") och ett ryskt bolag.

Sedan tvist uppkommit mellan bolagen hade ADC påkallat skiljeförfarande. Skiljenämnden hade dock avvisat tvisten under åberopande av att denna inte var skiljedoms- mässig och därför inte kunde prövas genom skiljeförfarande. ADC yrkade att domstolen skulle upphäva skiljenämndens beslut. Domstolen hade därvid att ta ställning till bl.a. vilken lag som var tillämplig på skiljeavtalet och enligt vilken lag frågan om tvisten var skiljedoms- mässig skulle prövas.

Avtalet innehöll ingen reglering av tillämplig lag för skiljeförfarandet utan endast en bestämmelse om att förfarandet skulle äga rum i Stockholm. Hovrätten hänvisade till NJA 2000 s 538 och angav att lagen i det land där skiljeförfarandet ägt rum skulle tillämpas på skiljeavtalet. I och med att skiljeförfarandet hade ägt rum i Stockholm var svensk rätt tillämplig. Detta ändras inte, enligt hovrätten, av att parterna bestämt ett visst lands lag för det huvudavtal där skiljeklausulen ingår eller av att olika rättsordningar kan bli tillämpliga på huvudavtalet och avtalet om skiljeförfarande.

Hovrätten fastställde vidare att det är mest förenligt med bl.a. ett allmänt krav på förutsägbarhet att frågan om en tvist är skiljedoms- mässig avgörs av den lag som gäller för prövning av övriga grunder för ogiltighet, d.v.s. enligt den lag som gäller för skiljeavtalet. Tvisten bedömdes skiljedoms- mässig enligt svensk rätt.

Hovrätten fann slutligen att ACD inte kunde anses ha avstått från sin rätt att åberopa skiljeavtalet genom att väcka talan i domstol sedan skiljenämnden beslutat att avvisa tvisten.

Skiljenämndens beslut hävdades och hovrätten fastställde att tvisten, på begäran av ACD, skall prövas genom skiljeförfarande.

Personligt ansvar för styrelseledamot

Om styrelsen underlåter att upprätta kontrollbalansräkning när det finns anledning

att anta att bolagets egna kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, kan ledamöter drabbas av personligt medansvar för de förpliktelser som uppkommer för bolaget. Ansvaret omfattar de förpliktelser som uppstår efter den kritiska tidpunkten, d.v.s. efter det att en kontrollbalansräkning senast skulle ha upprättats.

Hovrätten för Övre Norrland uttalar i dom av den 21 oktober (mål nr T 324-03) att skäl talar för att en styrelseledamot, med personligt ansvar för bolagets förpliktelser enligt ovan, även bör vara bunden av en dom mot bolaget avseende dessa förpliktelser. I målet var en man ensam styrelseledamot i ett restaurangbolag. Bolaget hade, genom tredskodom i en tidigare process, ålagts betalningsansvar för uteblivna löner och för skadestånd p.g.a. felaktiga avskedanden.

Då bolagets betalningsskyldighet inte fastställdes genom ordinär dom utan genom en tredskodom som meddelats till följd av att bolaget underlåtit att inställa sig vid förhandling, ansåg dock hovrätten att domen inte kunde tillerkännas någon rättsverkan i förhållande till styrelseledamoten.

Hovrätten gjorde därefter en självständig prövning av bolagets och styrelseledamotens ansvar. Hovrätten fann därvid att bolaget var skyldigt att betala både löner och skadestånd p.g.a. orättmätiga avskedanden. Styrelseledamoten ansågs inte ha något medansvar för lönerna eftersom skyldigheten att betala dessa hade uppstått före den kritiska tidpunkten. Avskedandena hade dock vidtagits efter den kritiska tidpunkten. Ledamoten ansågs därmed ha ådragit sig personligt ansvar för bolagets skyldighet att utge skadestånd i den delen.

Domen har överklagats till Högsta domstolen.

EUROPEISKA UNIONEN

Europaparlamentet och rådet

Den 26 oktober antogs ett nytt EG-direktiv om gränsöverskridande fusioner för bolag med begränsat ansvar (2005/56/EG). Syftet med förslaget är att underlätta fusion mellan exempelvis två aktiebolag med säte i olika medlemsstater. Grundprincipen enligt direktivet är att gränsöverskridande fusioner skall

regleras av samma principer och villkor som inhemska fusioner om inte annat anges i direktivet.

Senast den 15 december 2007 skall direktivet ha implementerats i medlemsstaterna.

EG-domstolen

Villkor för anbud underkända

I dom av den 27 oktober (mål nr C-234/03) konstaterar EG-domstolen att gemenskapsrätten utgör hinder för att det, som villkor för deltagande vid offentlig upphandling anges att anbudsgivare, vid anbudets lämnande, skall förfoga över lokaler på viss plats. Hinder föreligger även mot att bedömningskriterierna innebär att det vid bedömningen av anbudet beaktas att anbudsgivaren, vid nämnda tidpunkt, har egna tillverkningsanläggningar på vissa platser samt att, vid lika poängtal, företräde ges till anbudsgivare som tidigare tillhandahållit den aktuella tjänsten.

Anbudsförfarande krävs vid koncession

Den 13 oktober meddelade EG-domstolen dom i mål nr C-458/03 om skyldighet att genomföra offentlig infordran av anbud. Målet avsåg tilldelning av driften av två avgiftsbelagda offentliga parkeringsplatser i Italien.

EG-domstolen inledde med att konstatera att parkeringsverksamheten, som innebär att tillhandahållaren av tjänsten - och inte myndigheten - tog verksamhetsrisken, var att anse som tjänstekoncession. Domstolen angav vidare att gemenskapsrättens principer om likabehandling, icke-diskriminering och insyn utgör hinder mot att en offentlig myndighet, när det inte är fråga om en intern transaktion inom myndigheten, tilldelar ett aktiebolag koncession avseende allmännyttiga tjänster utan föregående upphandling.

---

*Nyhetsbrevet sammanställs av
Danowsky & Partners Advokatbyrå KB
Box 16097, 103 22 STOCKHOLM
Tel: 08-614 64 00, fax: 08-678 09 25
E-post: lawfirm@danowsky.se
Redaktör: Jur kand Ann Nilsson
Ansvarig utgivare: Advokat Ulf Isaksson*